

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ EKONOMICZNO-USŁUGOWYCH
W ŚWIĘTOCHŁOWICACH

- Ustawa z dn. 14 grudnia 2016 r. *Prawo Oświatowe* (Dz.U. z 11 stycznia 2017 r., poz. 59)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189)
- Ustawa o Systemie Oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292)
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Mysł przewodnia: ZADANIEM NASZEJ SZKOŁY JEST WYCHOWYWANIE MŁODZIEŻY DO WARTOŚCI.

Program wychowawczo – profilaktyczny opracowano zgodnie z pięcioetapową procedurą autorstwa profesora Zbigniewa Gasia:

- I. Sformułowano sylwetkę absolwenta szkoły
- II. Dokonano analizy dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły
- III. Skonstruowano strategię wychowawczo - profilaktyczne szkoły
- IV. Stworzono strategię ewaluacji programu
- V. Skonstruowano plany wychowawczo - profilaktyczne klas

Podczas konstruowania szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego szkoła korzystała z dotychczasowych zasobów w postaci:

- wiedzy oraz kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli

- doświadczenia w opracowywaniu wcześniej obowiązującego *szkolnego programu wychowania i szkolnego programu profilaktyki*
- doświadczenia w działaniach ewaluacyjnych
- współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi działania wychowawcze i profilaktyczne w szkole

Program uwzględni wnioski z przeprowadzonej diagnozy potrzeb wychowawczych i środowiskowych społeczności szkolnej.

Nowe spojrzenie na wychowanie

Program oparto na nowej definicji wychowania o brzmieniu:

„Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży”.

(art. 1 pkt 3 ustawy *Prawo Oświatowe*)

Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka. Młody człowiek nie powinien żyć w świecie, w którym jego najważniejsi wychowawcy kierują się rozbieżnymi poglądami na temat wychowania i dlatego istnieje konieczność względnego porozumienia w tym zakresie. Z tego też powodu w zapisach ustawowych przyjęto koncepcję wychowania jako wspierania ucznia w rozwoju.

Kluczową rolę w procesie wspierania ucznia w rozwoju spełnia osoba wspierająca – czyli nauczyciel od którego wymaga się posiadania następujących cech¹:

- świadomość siebie i swojego systemu wartości
- doświadczanie emocji
- dostarczanie wspomaganemu wzorców zachowań
- zainteresowanie ludźmi i problemami społecznymi
- urzeczywistnianie zasad etycznych
- poczucie odpowiedzialności

oraz umiejętności:

- służące rozumieniu wychowanka i okazywaniu mu zrozumienia
- służące zapewnianiu wychowankowi komfortu potrzebnego do budowania poczucia bezpieczeństwa
- sprzyjające pozytywnemu działaniu wychowanka i wprowadzaniu przez niego zmian w swoim zachowaniu

Nauczanie i wychowanie ma być oparte na wartościach chrześcijańskich między innymi takich jak: godność osoby ludzkiej, świętość życia ludzkiego, centralną rolę rodziny opartej na małżeństwie, wykształcenie, wolność myśli i słowa, wolność głoszenia własnych poglądów, wolność wyznawania religii, ochronę prawną jednostek i grup, współpracę wszystkich na rzecz wspólnego dobra, pracę pojmowaną jako dobro osobiste i społeczne.²

¹ Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły Z.B. Gaś, W. Poleszak

² Wartości wymienione przez Jana Pawła II podczas Europejskiego Kongresu Naukowego w 2002 roku

http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/eu_wartoscichrz_20062002.htm

Proces wychowania ku wartościom obejmuje po stronie ucznia następujące etapy:

- uświadomienie sobie spektrum wartości preferowanych i urzeczywistnianych w swoim życiu;
- poznanie istoty wartości, ich kategorii oraz znaczenia w życiu człowieka – wzrost wiedzy o fenomenie wartości – oraz nabywanie umiejętności wartościowania rzeczy i zjawisk w aspekcie aksjologicznym;
- akceptacja świata wartości;
- rozwijanie w sobie potrzeby wyboru wartości i umiejętności kształtowania właściwej hierarchii;
- urzeczywistnianie we własnym postępowaniu właściwych struktur hierarchicznych;
- trafne wartościowanie siebie w aspekcie urzeczywistniania wartości;
- potrzeba działań animacyjnych w środowisku społecznym na rzecz urzeczywistniania wartości; przekonanie o słuszności tych działań, gotowość do ich podjęcia;
- zaangażowanie w podejmowanie działań animacyjnych oraz wartościowanie ich efektów³

Podstawowe założenia programu wychowawczo-profilaktycznego

ZAŁOŻENIE 1. Integracja i scalenie realizowanych dotychczas działań wychowawczych i działań profilaktycznych w obrębie jednolitego programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

ZAŁOŻENIE 2. Celem wychowania realizowanego w szkole jest uczeń/wychowanek dojrzały na miarę fazy rozwojowej, w której się znajduje. Dojrzałość osiąga się w czterech sferach: fizycznej, psychicznej (w tym między innymi emocjonalnej i intelektualnej), społecznej oraz duchowej.

Dojrzałość fizyczną należy rozumieć jako prowadzenie zdrowego stylu życia, dojrzałość psychiczną – jako ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat, dojrzałość społeczną – jako konstruktywne pełnienie ról społecznych a dojrzałość duchową – jako posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka.

ZAŁOŻENIE 3. Cele powyższe osiągnąć są w drodze działań wychowawczych, gdzie „wychowanie” należy rozumieć jako proces wspierania ucznia/wychowanka w rozwoju.

ZAŁOŻENIE 4. Ograniczona skuteczność działań wychowawczych oraz współwystępujące czynniki ryzyka negatywnie oddziałujące na wychowanka sprawiają, że cele wychowawcze są zagrożone lub wręcz niemożliwe do osiągnięcia. Wtedy konieczne staje się podejmowanie działań profilaktycznych, gdzie „profilaktykę” należy rozumieć jako interwencję wzmacniającą, korygującą i uzupełniającą wychowanie.

Wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju, zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania.

Działalność wychowawcza szkoły

Ustawa Prawo Oświatowe wzmocniła wychowawczą rolę szkoły. Rola ta polega między innymi na:

³ Wychowanie ku wartościom. Elementy teorii i praktyki K. Chałas

- efektywnym włączaniu w główny nurt kształcenia instytucjonalnego, czyli w przypadku naszej szkoły w obowiązek nauki jednostek „słabszych” intelektualnie bądź kulturowo
- postrzeganiu szkoły jako miejsca uspołeczniania młodego pokolenia, w którym propagowane są postawy prospołeczne, pomocowe i solidarnościowe
- dobieraniu treści kształcenia w taki sposób, aby wychowawczo kreować i wspierać rozwój indywidualny, społeczny, intelektualny, emocjonalny i moralny wychowanka. Efektem wychowania ma być wykreowanie „dobrego człowieka” - solidarnego, przyzwoitego, wrażliwego na piękno i dobro, gotowego do pomocy słabszym i potrzebującym
- współkreowaniu tożsamości dzieci i młodzieży poprzez umiejętne dostarczanie określonych zasobów wiedzy. Tożsamość to zadaniem profesora Konopczyńskiego „funkcjonalny sposób myślenia o samym sobie i własnych priorytetach życiowych w kontekście ich społecznego odbioru”. Mechanizmami budującymi tożsamość są struktury poznawcze i twórcze: percepcja, emocje, motywacje, myślenie, wyobraźnia i pamięć. Tak więc wychowanie jest w swojej istocie procesem kreowania i rozwoju wspomnianych struktur
- wzmacnianiu roli nauczyciela jako wychowawcy, który jest nie tylko przewodnikiem ucznia po świecie wiedzy ale także po świecie wartości, który wskazuje kierunki rozwoju osobowego i społecznego, pomaga uczniowi w zrozumieniu samego siebie i otaczającego świata oraz jest niekwestionowanym autorytetem służącym radą i pomocą w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Działalność profilaktyczna szkoły uwzględnia:

Działania na pierwszym poziomie (tzw. profilaktyka I stopnia lub profilaktyka uniwersalna) kierowane są do tych wszystkich osób, które nie wykazują jeszcze dysfunkcji w rozwoju lub zachowaniu, ale w ich otoczeniu występują czynniki ryzyka i dlatego należy wyposażyć ich w umiejętności skutecznego przeciwstawiania się niebezpieczeństwom oraz dbania o własne zdrowie i życie.

Działania na drugim poziomie (tzw. profilaktyka II stopnia lub profilaktyka selektywna) kierowane są do osób, w których rozwoju lub zachowaniu pojawiają się pierwsze przejawy zaburzeń, a jej celem jest zahamowanie rozwoju dysfunkcji i przywrócenie funkcjonalności.

Działania na trzecim poziomie (tzw. profilaktyka III stopnia lub profilaktyka skoncentrowana na jednostce) kierowane są do osób, które dzięki oddziaływaniom korekcyjnym, terapeutycznym czy rehabilitacyjnym odzyskały sprawność i funkcjonalność, a teraz wracając do swojego naturalnego środowiska potrzebują wsparcia, które pomoże im w readaptacji i uchroni przed nawrotem trudności.

I. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Absolwent technikum/szkoły branżowej I stopnia w wyniku oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych ze strony szkoły, rodziny, środowiska staje się dojrzałym człowiekiem. Jest przygotowany do życia zawodowego tak, aby miał szansę odnalezienia się na rynku pracy i we współczesnym modelu życia. Celem szkoły jest, by kończąc edukację miał następujące cechy:

- Jest przygotowany do funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym, zna i szanuje historię i kulturę narodową, jest patriotą;
- Jest przygotowany merytorycznie do pracy w swoim zawodzie;

- Jest dobrze przygotowany do kolejnego etapu kształcenia (studia, szkoła branżowa II stopnia);
- Zna zasady etyki zawodowej;
- Zna historię i kultywuje tradycje swojego zawodu;
- Dbą o swój rozwój zawodowy i indywidualny;
- Umie korzystać z dóbr kultury;
- Skutecznie komunikuje się w języku obcym, jest obywatelem Europy;
- Świadomie i odpowiedzialnie uczestniczy w życiu publicznym;
- Jest świadomy zagrożeń (cywilizacyjnych, ekologicznych) współczesnego świata, potrafi ich unikać;
- Dbą o własne zdrowie, innych ludzi i środowisko;
- Jest przygotowany do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie;
- Posiada umiejętności organizacyjne, jest przedsiębiorczy;
- Cechuje się kulturą osobistą, jest wrażliwy, tolerancyjny i bezinteresowny;
- Przestrzega zasad moralnych;
- Charakteryzuje się zdolnością do ciągłego uczenia się i samodoskonalenia;
- Samodzielnie studiuję literaturę zawodową oraz korzysta z zasobów Internetu;
- Przestrzega i stosuje obowiązujące przepisy bhp, przeciwpożarowe i ochrony środowiska;
- Jest odpowiedzialny i obowiązkowy.

Sylwetkę absolwenta szkoły określono po przeprowadzeniu debaty w gronie pedagogicznym, poznaniu oczekiwań rodziców, ocenie potencjału i możliwości rozwojowych naszych uczniów oraz uwarunkowań lokalnej społeczności, w jakiej żyją nasi wychowankowie.

II. ANALIZA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH SZKOŁY

Diagnoza jakości funkcjonowania uczniów

Główne wnioski z diagnozy jakości funkcjonowania uczniów są następujące. Uczniowie naszej szkoły mają ogromny problem z kulturą osobistą, szczególnie z kulturą języka. Wyjątek stanowią tegoroczne klasy pierwsze, w których uczniowie używają podstawowych zwrotów grzecznościowych i w większości zachowują się kulturalnie, bez używania wulgarnych sformułowań. Ponadto uczniowie mają bardzo niski próg tolerancji na frustrację. Szybko się poddają. Nie radzą sobie z porażką. Kiedy pojawiają się problemy, uciekają przed nimi. Samodzielnie nie podejmują wyzwań. Wśród przywar naszych uczniów lenistwo i brak motywacji wiodą prym. Przekłada się to na ich problemy z realizacją obowiązku nauki. Dla wielu nauka i wykształcenie nie stanowią wartości. Priorytetem jest dla nich posiadanie pieniędzy, dorobienie się tu i teraz, przez co niejednokrotnie porzucają szkołę na rzecz pracy i zarabiania pieniędzy. Ich dążenia są osadzone na orientacji konsumpcyjnej, zaspokajaniu przyziemnych potrzeb materialnych i hedonistycznych.

Problemy naszych podopiecznych w większości wynikają z przekazu pokoleniowego wyniesionego z domu. Uczniowie naszej szkoły wychowują się w rodzinach zmagających się z biedą, bezrobociem, problemem uzależnień czy zjawiskiem wyuczony bezradności i wykluczenia społecznego. Często brak im konstruktywnych wzorców i dostępu do kultury wyższej.

Identyfikacja sukcesów wychowawczych i profilaktycznych szkoły

Marką i prestiżowym sukcesem szkoły jest to, że uczniowie wyjeżdżają na zagraniczne staże zawodowe i bardzo dobrze radzą sobie z dala od domu, gdzie większość z nich z powodów ekonomicznych nie wyjeżdża nawet podczas wakacji. Nabywają doświadczenie zawodowe w krajach Unii Europejskiej musząc poradzić sobie z obcym językiem, kulturą, rygorystycznymi zasadami i tęsknotą za partnerami lub rówieśnikami, którzy na ich etapie rozwoju stanowią dla nich najważniejszą grupę odniesienia.

Kolejnym ogromnym sukcesem jest to, że uczniowie opuszczając mury naszej szkoły są doskonale przygotowani do funkcjonowania na rynku pracy. Większość absolwentów od razu po zakończeniu szkoły znajduje pracę lub odkrywa w sobie aspiracje do kontynuowania nauki w szkołach wyższego szczebla.

Ponadto szkoła słynie z tego w środowisku lokalnym, że od lat zajmuje się tym, czym zgodnie z nową Ustawą Prawo Oświatowe powinna zajmować się każda szkoła, czyli efektywnym włączaniem w główny nurt kształcenia instytucjonalnego jednostek „słabszych” intelektualnie bądź kulturowo. Absolwentami naszej szkoły funkcjonującymi na rynku pracy jest wielu uczniów, którzy przenieśli się do nas z innych szkół, gdzie nie potrafili sprostać wymaganiom i przeżywali porażki edukacyjne lub emocjonalne. Jak wynika z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby programu, uczniami naszej szkoły są jednostki nie mające dostępu lub nie chcące korzystać z kultury wyższej, a więc „słabsze” kulturowo. Poza tym wielokrotnie z uzyskanych informacji zwrotnych wynikało, że szkoła pochylała się nad uczniem i jego rodzicem w sytuacji kryzysu, zapobiegając jego dalszej demoralizacji lub wykołajeniu.

Wśród innych sukcesów szkoły należy wymienić na przykład:

- udział uczniów w działaniach Samorządu Uczniowskiego. Opiekun samorządu od 2012 roku efektywnie aktywizuje młodzież do działalności. Samorząd to przede wszystkim nauka uczniów samodzielnego myślenia oraz odpowiedzialności za powierzone zadania oraz nauka pracy w zespole i dojrzałości w życiu społecznym. Udana działalność i chętni do pracy uczniowie, to wizytówka szkoły i przykład dla innych uczniów, którzy mogą coś u siebie zmienić.
- udział uczniów w konkursach fryzjerskich, plastycznym i fotograficznym - na najlepszą fotografię jesienną oraz wiosenną;
- udział uczniów w wolontariacie (nawiązanie współpracy i wolontariat w Domu Pomocy Społecznej na ul. Kubiny, udział w akcji PCK - zbiórka żywności środków materialnych dla samotnych matek w sklepach Tesco);
- udział uczniów w akademiach, imprezach i akcjach wewnątrzszkolnych (przygotowanie przedstawienia przez uczniów z okazji DEN, zorganizowanie rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, spotkania opłatkowe, rajd szkolny, Andrzejki, Mikołajki, Jasełka, turniej tenisa stołowego, Góra Grosza, kiermasz świąteczny, „Szkoła Pomóż i Ty” - zbiórka cegiełek na młodzież niepełnosprawną, zbiórka na żywność dla głodujących dzieci w Etiopii, opieka nad grobem Patrona szkoły, Poczet Sztandarowy według potrzeb szkoły);
- udział uczniów w akcjach i imprezach środowiska lokalnego (udział fryzjerek w Dniu Europejskim w SP3, Walentynki w Domu Pogodnej Jesieni zorganizowane przez uczniów technikum, udział w Miejskiej Kampanii Społecznej na temat depresji „Rozwiązanie jest blisko - bliżej niż myślisz”, udział w Miejskiej Kampanii Społecznej o dopalaczach).

Należy nadmienić, że w przygotowywaniu wielu wymienionych imprez, brali udział uczniowie ZSZ w swoim czasie wolnym przychodząc na próby wieczorem po praktykach zawodowych.

Na temat sukcesów wychowawczych i profilaktycznych szkoły wypowiedzieli się rodzice uczniów jak i sami uczniowie. Psycholog szkolna spotkała się z Radą Rodziców i uzyskała akceptację wykreowanej sylwetki absolwenta szkoły oraz pozytywną opinię rodziców na temat dotychczasowych działań szkoły w sferach wychowawczej i profilaktycznej. Rodzice nie sugerowali zmian ani potrzeb w opisywanych dziedzinach.

Zespół psychologiczno-pedagogiczny spotkał się także z Samorządem Uczniowskim i zapoznał uczniów ze zmianami dotyczącymi przepisów konstruowania szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego. Ponadto poznał ich opinię na temat tego, co im się podobało a co nie podobało w kwestiach profilaktycznych i wychowawczych oraz zapotrzebowanie na zmiany, jakie chcieliby wprowadzić w programie. Samorządowcy pozytywnie opiniowali dotychczasową działalność szkoły i nie zgłosili żadnych pomysłów na zmiany. Zasugerowali z kolei, aby zapytać szersze grono uczniów o zdanie. W związku z tym pomysłem, podczas spotkania skonstruowano ankietę, którą wykorzystano do poznania potrzeb i zadowolenia uczniów z wychowania i profilaktyki. Samorząd Uczniowski postulował, aby w krótkiej ankiecie znalazło się także pytanie związane z bezpieczeństwem wewnątrzszkolnym. Badaniem objęto losowo wybranych przedstawicieli wszystkich klas (łącznie 49 respondentów). 34 (69,4%) badanych uczniów jest zadowolonych z dotychczasowej funkcji wychowawczej szkoły, 10 (20,4%) nie jest, natomiast 5 (10,2%) nie ma zdania na ten temat. Żaden uczeń spośród ankietowanych nie miał pomysłu na to co można by zmienić w szkolnych działaniach profilaktyczno-wychowawczych. Również ani jeden z respondentów nie zgłosił potrzeb dotyczących kwestii, będących przedmiotem badania. Zdecydowana większość badanych uczniów, bo 41 spośród badanych 49 czuje się w szkole bezpiecznie, co jest kolejnym niewątpliwym sukcesem szkoły. Spośród 8 osób, które zaznaczyły że nie czują się bezpiecznie, niestety tylko dwie uzasadniły dlaczego: "ponieważ jestem kibicem legii", ponieważ "nauczyciel mierzy mnie wzrokiem". Żadne z powyższych uzasadnień nie wskazuje na poważną dysfunkcję szkolną, której należałoby przypatrzeć się dokładniej.

Identyfikacja porażek wychowawczych i profilaktycznych szkoły

Zidentyfikowano trzy porażki w dziedzinie wychowania i profilaktyki:

- problem wysokiej absencji uczniów
- niedostateczny kontakt z rodzicami uczniów i ich małe zaangażowanie w problemy dzieci, jak i w życie szkoły
- brak chęci i otwartości młodzieży wobec inicjatyw podejmowanych przez szkołę; większość uczniów jest bierna, bez pomysłu i w dodatku nie korzysta z szerokiej bazy inicjatyw proponowanych przez szkołę (imprezy, wycieczki, wydarzenia, akcje charytatywne itp.)

Identyfikacja skutecznych i nieskutecznych metod wychowawczych i profilaktycznych

Wśród skutecznych metod pracy wychowawczej należy wymienić:

- przekazywanie pozytywnych wzorców osobowych poprzez przykład własny
- prelekcje z wykorzystaniem środków audiowizualnych
- dyskusje na forum grupy (burza mózgów, panelowe, tematyczne)
- projekt edukacyjny
- warsztaty
- operowanie przykładami z życia, mediów i literatury

- włączanie uczniów w wolontariat
- stawianie zadań do wykonania
- indywidualne porady i konsultacje wychowawcy, pedagoga, psychologa
- szybka interwencja udzielona natychmiast po ujawnieniu sytuacji problemowej lub kryzysowej

Nieskuteczną metodą pracy z uczniem jest wykład.

Wadliwie funkcjonuje wewnętrzny przepływ informacji i konsekwentne stosowanie przez wszystkich nauczycieli ujednoczonych metod i jednego frontu oddziaływań.

Identyfikacja potrzeb rozwojowych nauczycieli

Nauczyciele naszej szkoły zgłosili następujące potrzeby:

- samorozwój (szkolenia na przykład z zakresu profilaktyki czy metod pracy z uczniem trudnym, zachowań w sytuacjach kryzysowych)
- ujednoczenie strategii wobec problemu używania przez uczniów telefonów na lekcjach
- ujednoczenie i zaktualizowanie procedur bezpieczeństwa
- równego przez wszystkich respektowania wszelkich procedur i przepisów szkolnych w szczególności punktowego systemu oceniania zachowania
- wpisywania do dzienników na bieżąco uwag na zachowanie ucznia z opisem zachowań a nie cech charakteru
- stworzenia na koniec roku listy oceniającej zachowanie ucznia na lekcjach, na której każdy nauczający określi w skali 1 do 6 jak uczeń zachowywał się na jego przedmiocie, gdzie 1 odnosi się do zachowań nagannych a 6 do wzorowych.

Identyfikacja źródeł zewnętrznego wsparcia wychowawczego i profilaktycznego

Szkoła korzysta ze wsparcia następujących instytucji:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- SANEPID
- Policja
- Straż Miejska
- Miejski Zarząd Oświaty
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Ośrodek Wsparcia Rodzin "Tęcza"
- Centrum Kultury Śląskiej
- Młodzieżowy Dom Kultury
- Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sąd Rejonowy w Chorzowie
- Prokuratura Rejonowa
- Młodzieżowe Biuro Kariery
- PCK
- METIS, WOM
- Centrum Profilaktyki Społecznej
- Teatry profilaktyczne np. Teatr Moralitet

III. STRATEGIE WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNE SZKOŁY

W realizowanym procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoła przez cały rok szkolny:

- wspiera młodzież w prawidłowym rozwoju, jak i zapobiega i przeciwdziałania zachowaniom problemowym
- zapewnienia bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki, w szczególności opieki nad osobami niepełnosprawnymi
- dba o szeroko rozumiane bezpieczeństwo uczniów
- prowadzi działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną
- przygotowuje uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów
- wyposaża uczniów w umiejętności potrzebne do rozwiązywania problemów
- podejmuje działania mające na celu podnoszenie frekwencji uczniów, ich motywacji i kultury osobistej
- daje uczniom możliwość uczestniczenia w wytworach kultury wyższej
- kształtuje w uczniach krytyczną analizę informacji i bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej
- modeluje postawy prozdrowotne i wzorce konsumpcyjne
- dostarcza wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki prozdrowotnej
- edukuje na temat uzależnień, zachowań ryzykownych, niebezpieczeństw, stylów życia, sposobów konstruktywnego spędzania czasu wolnego, postaw wobec zagrożeń
- rozwija zainteresowanie ekologią, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska, kształtuje postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego
- podejmuje działania związane z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi
- rozwija postawy obywatelskie, patriotyczne i społeczne
- wzmacnia poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych
- przygotowuje i zachęca do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat
- zachęca uczniów do przynależności do organizacji młodzieżowych lub innych organizacji działających na wielu płaszczyznach w celu czynienia szeroko pojętego dobra
- kształtuje postawę tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka
- likwiduje czynniki ryzyka wpływające na rozwój problemów w obszarze zdrowia i zaburzeń ucznia, wśród których możemy wyróżnić: przemoc rówieśniczą, odrzucenie przez rówieśników, słabą więź ze szkołą, brak umiejętności kierowania własnym zachowaniem, przynależność do destrukcyjnej grupy rówieśniczej, niepowodzenia szkolne
- promuje czynniki chroniące takie jak: poczucie przynależności, przyjazny klimat w szkole, prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy, sukcesy edukacyjne, okazje do osiągnięć i rozpoznawania własnych uzdolnień, zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc
- kształtuje umiejętności intrapsychiczne i interpersonalne

- kształtuje inteligencję emocjonalną wychowanka (EQ)
- rozpoznaje zagrożenia i diagnozuje dysfunkcje oraz buduje sieć wsparcia i pomocy
- uwzględnia wolę rodziców w procesie wychowania i na bieżąco z nimi współpracuje
- regularnie współpracuje z różnymi instytucjami i podmiotami mogącymi wesprzeć ją w działaniach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych
- wykorzystuje lekcje przedmiotowe oraz zajęcia z wychowawcą jako narzędzie wychowawcze służące realizacji treści wychowawczo - profilaktycznych
- wykorzystuje punktowy system oceniania zachowania jako narzędzie określające między innymi co jest zachowaniem wzorowym, aprobowanym i oczekiwanym a co nim nie jest
- oddziałuje na uczniów poprzez postać nauczyciela-wychowawcy, który daje przykład własny, posiada odpowiednie cechy, staje się osobą znaczącą wewnątrz i w sposób odpowiedzialny naucza i wychowuje oraz buduje środowisko wychowawcze szkoły i jej atmosferę
- zachowuje wszystko, co było korzystne i efektywne oraz zmienia to, co jest szkodliwe i niekorzystne dla osiągania przez ucznia dojrzałości

IV. STRATEGIA EWALUACJI

Działania wychowawcze i profilaktyczne poddawane będą ewaluacji pod kątem:

- ewaluacji celu (czy osiągnięto zamierzone cele?)
- ewaluacji procesu (czy sposób realizacji sprzyjał skuteczności?)
- ewaluacji wyniku (jakie są efekty zrealizowanych działań?)

Obszarem, jaki zamierzamy ewaluować będzie świat wartości naszych uczniów. W październiku uczniowie zostaną poproszeni o wypełnienie ankiety z pytaniami otwartymi i zamkniętymi na temat tego, co cenią, co jest dla nich ważne i wartościowe (załącznik nr 1) oraz wezmą udział w zajęciach z pedagogiem/psychologiem na temat wartości. Efektem lekcji będzie wypełnienie przez nich karty z tortem wartości (załącznik nr 2).

Głównym celem ewaluacji będzie zbadanie wpływu rocznych działań wychowawczych i profilaktycznych na zmiany w hierarchii wartości naszych uczniów. W czerwcu uczniowie ponownie zostaną poproszeni o wypełnienie ankiety i karty. Otrzymają do porównania „tort wartości” z początku roku, aby sami mogli przeanalizować co się u nich zmieniło przez ten rok i odpowiedzieć co na to wpłynęło? Nauczyciele natomiast poprzez analizę porównawczą ankiet z początku i końca roku uzyskają wiedzę na temat zmian w światopoglądzie młodzieży i ich świecie wartości.

Ewaluacja przebiegać będzie w następujących etapach:

- sformułowanie wskaźników
- opracowanie narzędzi diagnostycznych (zamieszczonych w załączniku numer 1 i 2)
- przeprowadzenie badań przy użyciu narzędzi diagnostycznych (październik, czerwiec)
- analiza wyników badań
- opracowanie wniosków po badaniach i zaleceń do ewentualnej modyfikacji programu

Wyniki ewaluacji zostaną opracowane przez zespół wychowawczy w formie pisemnego raportu i przedstawione na konferencji Rady Pedagogicznej. Będą wykorzystywane do doskonalenia jakości działań szkoły w kwestiach wychowawczo – profilaktycznych.

V. PLANY WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE KLAS

Każdy wychowawca konstruuje plan wychowawczo-profilaktyczny dla swojej klasy według poniższych kroków:

1. Identyfikuje zasoby i potrzeby rozwojowe uczniów danej klasy
2. Określa szczegółowe cele rozwojowe na danym poziomie wiekowym
3. Określa szczegółowe zadań wychowawcze i profilaktyczne
4. Określa treści i formy działań wychowawczych i profilaktycznych
5. Identyfikuje osoby, z którymi będzie współpracował
6. Określa terminy realizacji poszczególnych zadań

W każdej z naszych obecnych klas pięć tematów zajęć z wychowawcą będzie takich samych ze względu na ewaluowany obszar.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w technikum i szkołach branżowych zgodne z podstawą programową znajdują się poniżej:

- klasa I T i I SB I^o strony 16-17
- klasa II T i II SB I^o: strony 18-19
- klasa III T i III SB I^o: strony 20-21
- klasa IV T i I SB II°: strona 22-23
- klasa V T i II SB II°: strona 24-25

Tematy godzin do dyspozycji wychowawcy w **klasie I Technikum i Szkoły Branżowej I Stopnia**

1. Organizacja życia i pracy w szkole. Zapoznanie ze Statutem Szkoły, WSO, Regulaminem Szkoły i Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym.
2. Moje bezpieczeństwo w szkole i poza nią.
3. Co to jest stres i jak sobie z nim radzić?
4. Postawy uczniów wobec obowiązków szkolnych.
5. Zajęcia integrujące klasę.
6. Postawy prospołeczne.
7. Budujemy dobrą atmosferę w klasie.
8. Doskonalimy umiejętności wyrażania własnych uczuć.
9. Empatyczne rozumienie innych.
10. Konstruujemy informację zwrotną.
11. Oceniam siebie - własne umiejętności, możliwości, mocne i słabe strony.
12. Planuję moje życie i rozwój.
13. Strategie osiągania przez ludzi celów życiowych.
14. Sylwetka patrona szkoły, czy jest dla mnie wzorem postępowania?
15. Odpowiedzialność za siebie i innych.
16. Zajęcia rozwijające zainteresowania.

17. Style uczenia się.
18. Co zagraża mojemu zdrowiu?
19. Zdrowy styl życia – moda czy potrzeba?
20. Różne formy grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów.
21. Poszerzamy wiedzę na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
22. Wybieram abstynencję.
23. Moje role społeczne.
24. Obraz człowieka biernego i aktywnego.
25. Bezpieczne korzystanie z portali społecznościowych. Chroń się przed cyberprzemocą.
26. Kultura osobista człowieka.
27. Konstrukttywne i niekonstrukttywne spędzanie czasu wolnego.

Tematy zajęć **wspólne dla wszystkich klas w roku szkolnym 2017/2018**, związane z ewaluowanym obszarem:

28. Cechy, które warto mieć i cenić w drugim człowieku.
29. Co to znaczy być wartościowym człowiekiem?
30. Co jest najważniejsze w życiu? Warto żyć dla...?
31. Co daje wolontariat?
32. Organizacje, do których warto należeć.

Pozostałe godziny do dyspozycji nauczyciela:

- rozwiązywanie problemów wychowawczych
- omawianie wyników w nauce i frekwencji
- ustalanie ocen z zachowania

Tematy godzin do dyspozycji wychowawcy w **klasie II Technikum i Szkoły Branżowej I Stopnia**

1. Techniki relaksacyjne w walce ze stresem.
2. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem.
3. Mam poczucie sprawstwa i wpływam na własne życie.
4. Umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi.
5. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w swoim otoczeniu.
6. Doskonalenie umiejętności organizowania własnych zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem.
7. Ochrona i rozwój zdrowia własnego oraz innych.
8. Rozwój zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.
9. Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.
10. Kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości.
11. Różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.
12. Postawy prospołeczne i obywatelskie.
13. Poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych.
14. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji innych.
15. Krytyczne myślenie w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.

16. Samoświadomość dotycząca praw, wartości oraz postaw.
17. Wytrwałość w dążeniu do celu.
18. Ćwiczenia w rozwijaniu kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.
19. Aktywna postawa w obliczu trudnych życiowych problemów.
20. Zagrożenia cywilizacyjne.
21. Gdzie znaleźć pomoc, kiedy będę jej potrzebować?
22. Doskonalenie umiejętności rozwiązywanie konfliktów.
23. Miłość i odpowiedzialność – postawy młodego człowieka.
24. Przewidywanie konsekwencji własnych działań.
25. Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych.
26. Złość, agresja, przemoc.
27. Moda na „dopalacze” – o groźnych skutkach zażywania substancji psychoaktywnych.

Tematy zajęć **wspólne dla wszystkich klas w roku szkolnym 2017/2018**, związane z ewaluowanym obszarem:

28. Cechy, które warto mieć i cenić w drugim człowieku.
29. Co to znaczy być wartościowym człowiekiem?
30. Co jest najważniejsze w życiu? Warto żyć dla...?
31. Co daje wolontariat?
32. Organizacje, do których warto należeć.

Pozostałe godziny do dyspozycji nauczyciela:

- rozwiązywanie problemów wychowawczych
- omawianie wyników w nauce i frekwencji
- ustalanie ocen z zachowania

Tematy godzin do dyspozycji wychowawcy w **klasie III Technikum i Szkoły Branżowej I Stopnia**

1. Indywidualny potencjał a planowana w przyszłości praca.
2. Świadomość własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju.
3. Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego.
4. Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem.
5. Zagrożenia psychofizyczne w okresie adolescencji (np. zaburzenia odżywiania, zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków).
6. Nawyki i zachowania sprzyjające zdrowiu.
7. Umiejętność zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki.
8. Rozwiązywanie konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji.
9. Postacie inspirujące moją kreatywność i samorozwój.
10. Stereotypy i uprzedzenia.
11. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych.
12. Postawy, wartości, normy społeczne, przekonania i czynniki, które wpływają na zachowanie.

13. Szacunek dla kultury i dorobku narodowego.
14. Savoir-vivre w różnych sytuacjach mojego życia.
15. Umiejętność podejmowania racjonalnych decyzji.
16. Problemy, które wynikają z wielokulturowości.
17. Potrzeby człowieka i sposoby ich zaspokajania.
18. Dostrzeganie konsekwencji moich zachowań wobec innych.
19. Sposoby rekompensowania wyrządzonych krzywd.
20. Wszystko wolno, ale nie wszystko przynosi korzyść.
21. Poznajemy nowe strategie rozwiązywania problemów.
22. Jaka będzie rodzina i dom, które stworzę?
23. Każdy inny, wszyscy równi. Czy jestem człowiekiem tolerancyjnym?
24. O problemach natury psychicznej: depresja, nerwice, fobie.
25. Sukces – porażka. Czynniki motywujące do działania.
26. Co znaczy dla mnie fakt, że jestem Polakiem?
27. Kultura słowa na co dzień.

Tematy zajęć **wspólne dla wszystkich klas w roku szkolnym 2017/2018**, związane z ewaluowanym obszarem:

28. Cechy, które warto mieć i cenić w drugim człowieku.
29. Co to znaczy być wartościowym człowiekiem?
30. Co jest najważniejsze w życiu? Warto żyć dla...?
31. Co daje wolontariat?
32. Organizacje, do których warto należeć.

Pozostałe godziny do dyspozycji nauczyciela:

- rozwiązywanie problemów wychowawczych
- omawianie wyników w nauce i frekwencji
- ustalanie ocen z zachowania

Tematy godzin do dyspozycji wychowawcy w **klasie IV Technikum i w klasie I Szkoły Branżowej II Stopnia**

1. Wczesna identyfikacji zmian chorobowych we własnym ciele.
2. Umiejętność świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.
3. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.
4. Ustalanie priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.
5. Co mogę zrobić dla innych i społeczności lokalnej?
6. Budowanie pozytywnych relacji społecznych opartych na miłości, szacunku i odpowiedzialności.
7. Dobre funkcjonowanie w dorosłym życiu.
8. Poszerzanie wiedzy na temat innych kultur.
9. Historia i tradycje naszych zawodów, w których zdobywamy kwalifikacje.
10. Prawo wyborcze- przywilej, nakaz czy obowiązek obywatelski?
11. Wyrażanie własnego zdania na temat różnych problemów oraz uzasadniania go.
12. Różne form poszukiwania pracy.
13. Selekcjonowanie i krytyczna analiza informacji.

14. Podnoszenie kompetencji z zakresu uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych i wystąpieniach publicznych.
15. Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji i oceniania skutków własnych działań.
16. Stosowanie w praktyce bezpiecznego użytkowania Internetu i zasad bezpieczeństwa w sieci.
17. Korygowanie błędnych przekonań na temat zachowań ryzykownych.
18. Mądre wybory i decyzje drogą do wolności.
19. Frustracja nie zawsze musi równać się agresja.
20. Co to jest kultura wysoka? Czy biorę w niej udział?
21. Techniki motywowania się do działania.
22. Sens świętowania dni szczególnych- patriotycznych. Jak mądrze wykorzystać ten czas.
23. Postaci Wielkich Polaków- czy mogą być autorytetem dla współczesnego młodego człowieka?
24. Święta rodzinne, religijne, rocznice-tradycje i zwyczaje w naszych rodzinach.
25. O stworzeniu jakiej rodziny marzę? Jakim chcę być partnerem/ką, rodzicem?
26. Miłość i jej rodzaje.
27. Odpowiedzialność za życie płciowe.
28. Postawy rodzicielskie.
29. Gdzie szukać pomocy gdy zdarzają się problemy, szczególnie w sferze psychicznej, emocjonalnej?
30. Funkcja kulturowa, rekreacyjno-towarzyska i integracyjno-kontrolna rodziny.
31. Media elektroniczne- zagrożenie cyfrową demencją.
32. Jak nie zostać ofiarą mobbingu?

Tematy godzin do dyspozycji wychowawcy w klasie V Technikum i w klasie II Szkoły Branżowej II Stopnia

1. Propagowanie zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie nawyków sprzyjających zdrowiu w kontekście całego dalszego życia.
2. Zajęcia i zainteresowania pozaszkolne.
3. Dbłość o rozwój psychiczny, fizyczny, społeczny i duchowy.
4. Rola rodziny w życiu człowieka:-konflikty w rodzinie i sposoby ich rozwiązywania, umiejętność okazywania uczuć w rodzinie.
5. Różne rodzaje miłości: rodzicielska, braterska, erotyczna, bezinteresowna, obsesyjna, ślepa, własna, chrześcijańska itp.
6. Zastosowanie w praktyce umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem.
7. Wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.
8. Tworzenie relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.
9. Różne obszary ludzkich problemów w kontekście udzielania pomocy.
10. Nawiązywania relacji interpersonalnych zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.
11. Utrwalanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji innych.
12. Utrwalanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływu rówieśników i mediów na zachowanie.
13. Savoir – vivre w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.
14. Budowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby.
15. Normy społeczne oraz prawne skutki ich łamania.
16. Doskonalenie umiejętności rozwiązywania konfliktów.

17. Radzenie sobie z niepożądanymi wpływami środowiska rówieśniczego, środków masowego przekazu i reklamy.
18. Wzmacnianie norm redukujących ryzyko eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.
19. Pułapka uzależnienia i współuzależnienia.
20. O mądrej diecie – jak zadbać o siebie?
21. Życiowe strategie zaradcze.
22. Pojęcie tolerancji- granice i rodzaje tolerancji.
23. Pojęcie uczciwości i nieuczciwości w życiu codziennym- ja jako uczeń, pracownik, syn/córka.
24. Choroby psychiczne w rodzinie
25. Przemoc seksualna- w rodzinie, pracy, w związku.
26. Etyka dotycząca zawodu, w którym się kształcę.
27. Co kryje się za słowami: Jestem Polakiem/Polką.
28. Emocje, nastroje, afekty- jak to wszystko ogarnąć?
29. Zdrada w związku- co mam zrobić z silnym napięciem?
30. Myśli samobójcze, samookaleczenia- jak sobie poradzić?
31. Wolność- czy jestem wolny/wolna?
32. Jak „naładować „ baterie witalne?

Literatura:

- Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły. Opracowywanie i ewaluacja Z. B. Gaś
- Mity o wychowującej szkole czyli zadania wychowawczo-profilaktyczne współczesnej szkoły M.Konopczyński
- Czynniki i mechanizmy chroniące K. Ostaszewski
- Monograph, 2000. Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra
- Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły Z.B. Gaś, W. Poleszak
- Badanie zapotrzebowania na profilaktykę w szkole Z.B. Gaś
- Profilaktyka w szkole Z.B. Gaś
- Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej. Materiały szkoleniowe dla nauczycieli, konsultantów i doradców metodycznych. Praca zbiorowa

Opracowały:
mgr Grażyna Kosak, mgr Patrycja Pętlak, mgr Renata Krzykała

wrzesień 2017